



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 70/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej inLEGAL s.r.o., Kamenárska 17A, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14Co/232/2018 z 26. októbra 2021 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/56/2022 z 29. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho základného práva vlastniť majetok a nakladať s ním podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a svojho práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkami v civilnom spore, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v súdnom konaní začatom už v roku 2009, ktorého predmetom bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v obci Bratislava – mestská časť Ružinov, v k. ú. Nivy (špecifikovaným v žalobnom návrhu, *pozn.*), bolo rozhodujúcou otázkou preukázanie, či a ak áno, kedy a akým spôsobom prešlo vlastnícke právo štátu na akciovú spoločnosť založenú so 100 % účasťou štátu, a v rámci konkurzného konania došlo k predaju tohto podniku súkromnej spoločnosti (následnými prevodmi napokon na sťažovateľku, *pozn.*). Žalobkyňa – Slovenská republika, zastúpená Okresným úradom Bratislava, pôvodne v zastúpení Obvodného úradu Bratislava (ďalej len „žalobkyňa“) tvrdila a listinnými dôkazmi preukazovala, že sporné nehnuteľnosti boli nepretržite vo vlastníctve štátu, pričom k zmenám malo dochádzať

len v osobe správcu, aj keď evidovaný stav nebol vždy v súlade s v tom čase účinným právom. Sťažovateľka naopak argumentovala tým, že v priebehu transformácie prešiel majetok národného podniku do majetku štátneho podniku a následne do akciovej spoločnosti, a to vrátane sporného nehnuteľného majetku.

3. Okresný súd Bratislava II rozsudkom sp. zn. 8C/197/2009 zo 4. februára 2015 žalobe vyhovel.

3.1. V súdnom konaní bolo preukázané, že vlastníkom nehnuteľnosti, resp. sporných parciel je Slovenská republika. Nebol tvrdený ani preukázaný žiadny relevantný titul na zmenu vlastníctva (§ 132 a § 134 Občianskeho zákonníka) zo štátu na akýkoľvek iný subjekt. Z listinných dôkazov tak vyplynulo, že k zmene vlastníctva štátu k predmetným parcelám nedošlo, menil sa len ich správca (užívateľ). Právni predchodcovia [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“), a to národný podnik [REDAKOVANÉ] ktorý sa neskôr transformoval na štátny podnik a ďalej na akciovú spoločnosť so 100 % majetkovou účasťou štátu, ktorá bola neskôr privatizovaná, tak nikdy neboli vlastníckmi parciel, ale mali ich len po určité obdobie vo svojej správe [REDAKOVANÉ]. Súd ustálil, že táto správa však preukázateľne *netrvala* do času transformácie [REDAKOVANÉ]. ako správcu predmetných pozemkov (zapísaného v pozemno-knižničnej vložke č. 2491) na štátny podnik a následne na akciovú spoločnosť so 100 % účasťou štátu. Pokiaľ bol do akciovej spoločnosti [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ]), pri jej založení vložený celý majetok štátneho podniku [REDAKOVANÉ] tento vklad sa nevzťahoval na sporné nehnuteľnosti, ktoré v tom čase už nemal štátny podnik [REDAKOVANÉ] ani v správe. Nebolo ani preukázané, že sporné pozemky boli predmetom 100 % majetkovej privatizácie účasti štátu v spoločnosti [REDAKOVANÉ].

3.2. Súd taktiež konštatoval nadobudnutie sporných nehnuteľností do vlastníctva sťažovateľky kúpnu zmluvou od obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorá ich nadobudla na základe zmluvy o predaji podniku uzavretej s [REDAKOVANÉ], čo predstavovalo vyústenie konkurzného konania vo veci úpadcu [REDAKOVANÉ]. Zmluvný prevod nehnuteľností na [REDAKOVANÉ] v konkurznom konaní znamenal prelomenie zásady *nemo plus iuris ad alium transferre*. Súd uviedol, že zákonné ustanovenie prelomenia tejto zásady podľa § 93 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z.“) sa netýka konkurzných konaní pred účinnosťou tohto ustanovenia (§ 206 zákona č. 7/2005 Z. z.). Súd právne posúdil prevod predmetných nehnuteľností na spoločnosť [REDAKOVANÉ] (a každého v reťazci nadobúdateľov) za absolútne neplatný právny úkon, keďže do majetkovej podstaty boli zahrnuté nehnuteľnosti, ktoré neboli vo vlastníctve úpadcu. Súd vylúčil dobromyseľnosť kupujúceho s odkazom na poznámku v kúpnej zmluve o vlastníctve štátu k sporným nehnuteľnostiam. Nemohli nastať ani následky podľa § 446 Obchodného zákonníka v nadväznosti na ustanovenia o predaji podniku podľa § 483 ods. 3 Obchodného zákonníka.

4. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudkom č. k. 14Co/407/2015-775 z 18. októbra 2016 (prvým v poradí, *pozn.*) rozsudok okresného súdu potvrdil. Na základe dovolania sťažovateľky najvyšší súd konštatoval porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) rozsudkom odvolacieho súdu z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti, pretože odvolací súd nedal sťažovateľke odpoveď na jej námietku týkajúcu sa nadobudnutia vlastníckeho práva dobromyseľným nadobúdateľom.

Najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 2Cdo/231/2017 z 31. júla 2018 (prvým v poradí, *pozn.*) predmetný rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom (druhým v poradí, *pozn.*) krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom (druhým v poradí, *pozn.*) dovolanie ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP.

5.1. Vo vzťahu k dovolacej námietke týkajúcej sa nevysporiadania sa s dobromyseľnosťou spoločnosti [REDAKOVANÉ] a s platnosťou kúpnej zmluvy z 15. mája 2007, ktoré malo zakladať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, sa najvyšší súd nestotožnil s tvrdením sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení a o arbitrárnosti dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

5.2. Vo vzťahu k namietanému právnomu záveru (i) o čiastočnej neplatnosti zmluvy o predaji podniku, ktorou došlo k prevodu sporných nehnuteľností z úpadcu ([REDAKOVANÉ]) na spoločnosť [REDAKOVANÉ] [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], a (ii) o možnosti žalobcu domáhať sa v konaní o určenie vlastníckeho práva (po právoplatnom skončení konkurzu) prieskumu správnosti súpisu podstaty [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] najvyšší súd uviedol, že sťažovateľka nevymedzila právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie. K namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu dobromyseľnosti a vlastníctva spoločnosti [REDAKOVANÉ] [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP], uviedol, že sťažovateľka uplatnený dovolací dôvod nevymedzila spôsobom vyplývajúcim z príslušného ustanovenia Civilného sporového poriadku. Zdôraznil, že nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ak dovolateľka iba polemizuje a nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutým rozsudkom sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť, v ktorej v úvode vymedzuje, že z hľadiska podstaty veci a namietaného zásahu do základných práv a slobôd sú relevantné nadobúdacie tituly 1. nadobúdateľky, t. j. spoločnosti [REDAKOVANÉ], na základe zmluvy o predaji podniku z 9. septembra 2005 (bod 8 tohto uznesenia, *pozn.*) a 2. nadobúdateľky, t. j. spoločnosti [REDAKOVANÉ] na základe kúpnej zmluvy z 15. septembra 2007 (bod 7 tohto uznesenia, *pozn.*).

7. Podstata prvého argumentačného okruhu spočíva v námietke arbitrárnosti a zjavne nedostatočného odôvodnenia, a nepreskúmateľnosti oboch napadnutých rozsudkov v otázke zásadného právneho významu, či bola 2. nadobúdateľka dobromyseľná pri uzatváraní kúpnej zmluvy a či požíva ochranu vlastníckeho práva dobromyseľného nadobúdateľa s poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016. Sťažovateľka zdôrazňuje, že spoločnosť [REDAKOVANÉ] ako 2. nadobúdateľka uzatvárala kúpnu zmluvu v čase, keď spoločnosť [REDAKOVANÉ], bola v katastri zapísaná ako vlastníčka sporných nehnuteľností na základe zmluvy, ktorej uzatvorenie právoplatne odsúhlasil konkurzný súd. Týmto akcentuje svoje legitímne očakávania pri uzatváraní kúpnej zmluvy a úhrade kúpnej ceny.

Odvolaciemu súdu vytýka, že na rozdiel od 1. nadobúdateľky, ktorej dobromyseľnosť skúmal, u 2. nadobúdateľky naznačené kvalifikované posúdenie tejto otázky absentuje.

7.1. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, podľa sťažovateľky pôsobí zmätočne, a to strohým citovaním záverov odvolacieho súdu bez toho, aby poskytol elementárne odpovede na sporné právne otázky podstatného významu nastolené v dovolaní. Dovolanie bolo síce meritórne posúdené, avšak žiadne vlastné právne úvahy v odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd neuviedol. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je nepreskúmateľný, ide výlučne o kompilát vyjadrení strán a dvoch bodov odôvodnenia rozsudku krajského súdu. S poukazom na zložitosť právnej otázky nadobudnutia vlastníctva nehnuteľnosti od nevlastníka v kontexte dobrej viery nadobúdateľa prezentuje odlišné rozhodovacie tendencie v podmienkach slovenskej judikatúry [uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. IVOBdo/2/2020 z 27. apríla 2021 (ďalej len „IVOBdo/2/2020“) a českej judikatúry (rozsudok veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 31Cdo/353/2016 z 9. marca 2016). V tejto súvislosti sťažovateľka rovnako poukazuje na kasačné uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/160/2018 z 30. apríla 2019 a na nález českého ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 2219/2012 zo 14. apríla 2014.

8. Podstata druhého argumentačného okruhu spočíva v námietke vecnej nesprávnosti napadnutých rozsudkov pri posúdení otázky vlastníctva úpadcu (t. j. [REDAKCE]), platnosti zmluvy o predaji podniku a dobromyseľnosti 1. nadobúdateľa. Podľa sťažovateľky súpis podstaty (podľa ktorého boli sporné pozemky vo vlastníctve úpadcu [REDAKCE]) sa musí považovať za správny právny titul, ako aj scudzovaný právny úkon správcu (zmluva o prevoze podniku) za platný právny titul. [REDAKCE], nadobudla sporné pozemky od vlastníka úpadcu v súlade s vtedy platnými a účinnými ustanoveniami zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/1991 Zb.“), a preto v súlade s princípom právnej istoty požíva právnu ochranu. Osobitné miesto v ústavnej sťažnosti venovala obšírnym dôvodom spochybňujúcim:

- a) záver súdov o nemožnosti žalobkyne podať excindačnú žalobu na ochranu svojho domnelého vlastníckeho práva v rámci konkurzného konania na majetok úpadcu [REDAKCE];
- b) záver súdov o neplatnosti zmluvy o predaji podniku v časti prevozu sporných pozemkov z úpadcu [REDAKCE] na spoločnosť [REDAKCE], pretože táto zmluva bola uzatvorená na základe nespochybneného súpisu podstaty ako platného právneho titulu na speňažovanie majetku v konkurze;
- c) záver súdov o možnosti žalobkyne v určovacom spore domáhať sa prieskumu správnosti súpisu podstaty a platnosti scudzovacej zmluvy, ak to v dôsledku svojej nedbalosti a nečinnosti neuplatňovala počas konkurzného konania;
- d) záver súdov v otázke dobromyseľnosti spoločnosti [REDAKCE], pri nadobúdaní sporných nehnuteľností od nevlastníka.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie vlastníckeho práva (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu, ku ktorým vo vzťahu namieta arbitrárne

a zjavne neodôvodnené právne posúdenie jednotlivých čiastkových otázok, ktoré sa premietlo v nesprávnom závere o poskytnutí súdnej ochrany ohrozených práv nedbalej žalobkyni.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

10. Ústavný súd s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

11. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok prvostupňového súdu, bol prípustný mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie), ktorý sťažovateľka aj využila. Z toho vyplýva, že námietky sťažovateľky (por. bod 5 tohto uznesenia, *pozn.*) preskúmal najvyšší súd ako súd dovolací. V okolnostiach danej veci ústavný súd uzatvára, že z uvedeného dôvodu sa v sťažovateľkinej veci uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, čo zakladá podklad na odmietnutie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

12. Ako vyplýva z chronológie konania pred všeobecnými súdmi, okresný súd a krajský súd rozhodli v neprospech sťažovateľky. Sťažovateľka sa následne domáhala ochrany prostredníctvom dovolania na najvyššom súde, ktorý dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné. Namietala, že napadnutý rozsudok je arbitrárny a zjavne neodôvodnený, čo sa premietlo do roviny ústavou zaručených základných práv. Ústavný súd tak preskúmal samotný proces civilného súdneho konania a v rámci neho ústavnú súladnosť zamietnutia daného mimoriadneho opravného prostriedku.

13. Ústavný súd uvádza, že tento určovací spor v sebe ponímal nevyhnutnosť vyriešenia rôznych parciálnych právnych otázok a potrebu vysporiadania sa s rôznymi skutkovými okolnosťami. Sťažovateľka sa vo svojej argumentácii sústredila na spochybnenie vecnej správnosti právneho posúdenia otázok týkajúcich sa vlastníctva úpadcu (t. j. spoločnosti [REDAKOVANÉ]), platnosti zmluvy o predaji podniku a dobromyseľnosti tak 1. nadobúdateľa (t. j. spoločnosť [REDAKOVANÉ]), ako aj 2. nadobúdateľa (t. j. [REDAKOVANÉ]) sporných nehnuteľností. Rovnako naznačila prekročenie limitov civilného súdu v určovacom spore, ktoré malo nastať prieskumom zmluvy, ktorej uzavretie právoplatne schválil konkurzný súd. Posudzované optikou aspektu pomernej skutkovej a právnej zložitosti tohto určovacieho sporu, je úlohou ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky preskúmanie a vyhodnotenie, či k nastoleným otázkam dostala

relevantné a ústavne udržateľné odpovede zo strany prvostupňového, odvolacieho súdu a dovolacieho súdu.

14. Rozhodujúcou a podstatnou otázkou v spore o určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam bolo preukázanie existencie relevantného titulu na zmenu vlastníctva zo štátu na akýkoľvek iný subjekt. Podľa názoru ústavného súdu konajúce súdy v rámci podrobného skúmania vlastníckych a iných práv k predmetnej nehnuteľnosti na základe obstaraných skutkových poznatkov v rámci dokazovania (t. j. prostredníctvom rozhodujúcich zápisov v pozemkových knihách do roku 1964, následne evidenčných listov a zápisov na listoch vlastníctva v katastri nehnuteľností, *pozn.*) správne ustálili záver o tom, že vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam nedošlo k žiadnej zmene vlastníckeho práva štátu. Rovnako zrozumiteľne došlo k vylúčeniu existencie vlastníckeho práva spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ako právneho predchodcu sťažovateľky, *pozn.*) k týmto nehnuteľnostiam; tieto nemohli byť ani predmetom privatizácie, ak rozhodnutie o schválení privatizačného projektu neobsahovalo presnú identifikáciu nehnuteľností, ktoré mali byť predmetom privatizácie. Navyše, nemožno opomenúť konštatovanie odvolacieho súdu, že sťažovateľka nepredložila v konaní žiaden dôkaz o tom, že sporné pozemky boli predmetom privatizácie (bod 32). Ústavný súd dodáva, že predmetné skutkové zistenia súdov (por. bod 30 napadnutého rozsudku krajského súdu) majú z ústavnoprávneho hľadiska dostatočný a racionálny základ, a na to nadväzujúci právny záver súdu o neexistencii dôvodu na aplikovanie právnej normy, a to v okolnostiach danej veci § 132 a § 134 Občianskeho zákonníka nie je s nimi v nesúlade, a teda nevykazuje žiadne črty arbitrárnosti a je náležitým spôsobom odôvodnený.

15. Aj napriek nespornosti vlastníckeho práva žalobkyne k sporným nehnuteľnostiam sa v nasledujúcom časovom slede ďalších udalostí vynára opätovné prepojenie týchto nehnuteľností so spoločnosťou [REDAKOVANÉ], a to počas konkurzného konania tým, že boli zahrnuté do súpisu majetku tejto spoločnosti v pozícii úpadcu. Následne došlo k ich prevodu do vlastníctva spoločnosti [REDAKOVANÉ] (právneho predchodcu sťažovateľky, *pozn.*), zmluvou o predaji podniku z 9. septembra 2006 na základe nespochybneného súpisu podstaty, ktorej predaj bol schválený opatrením konkurzného súdu a vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti povolený. Predovšetkým týmito skutočnosťami sťažovateľka odôvodňuje platnosť predmetnej zmluvy a dobromyseľnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ], pri nadobudnutí sporných pozemkov od úpadcu ako nevlastníka.

16. V naznačenom kontexte po podrobnom oboznámení sa s písomným vyhotovením odôvodnenia napadnutých rozsudkov ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že aj napriek nasledujúcej sérii prevodov sporných nehnuteľností bol už v priebehu konkurzného konania v nezanedbateľnej miere prítomný právne relevantný prvok spornosti vlastníckeho práva spoločnosti [REDAKOVANÉ] k týmto pozemkom, a tým aj spornosť zaradenia predmetných nehnuteľností do súpisu (bod 35 napadnutého rozsudku krajského súdu), ktorá aj napriek preukázateľnej vedomosti konkurzného súdu o tejto spornosti nebola účinne odstránená prostredníctvom zákonom predpokladaného postupu súdu normovaného v § 19 ods. 2 vtedy platného a účinného zákona č. 328/1991 Zb. Táto skutočnosť mala pritom v určovacom spore pri posudzovaní platnosti zmluvy o predaji podniku zásadný a podstatný význam pre rozhodnutie vo veci samej.

17. Pokiaľ sťažovateľka argumentuje, že žalobkyňa mala podať excindačnú žalobu, ak mala vedomosť o proteste prokurátora a o zápise vlastníckeho práva v prospech úpadcu do katastra

nehnuteľností, je toto relevantná argumentácia, pokiaľ by konkurzný súd vyzval žalobkyňu na podanie vylučovacej žaloby. Avšak s prihliadnutím na preukázateľnú vedomosť konkurzného súdu o spornosti vlastníctva úpadcu (bod 37 napadnutého rozsudku krajského súdu) bez súčasnej výzvy súdu na podanie vylučovacej žaloby nie je možné hovoriť o nedbalosti a nečinnosti žalobkyne v konkurznom konaní. Aj napriek tomu ústavný súd čiastočne so sťažovateľkou súhlasí, že aktívna vecná legitimácia na podanie vylučovacej žaloby vzniká momentom zápisu veci do súpisu podstaty. Hoci zákonná dikcia § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. „*súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť...*“ zvädza k preneseniu zodpovednosti za podanie vylučovacej žaloby výlučne na už predtým aktívny subjekt konania, takýto výklad nezodpovedá celkovému kontextu zákonného znenia, ktoré v prvom rade stanovuje povinnosť súdu vyzvať dotknutý subjekt v lehote, ktorú určí na podanie vylučovacej žaloby, a s ktorým sa spája aj povinnosť súdu poučiť tento subjekt o následkoch nepodania žaloby (t. j. aktivácia právnej domnienky o oprávnenom zahrnutí veci do súpisu podľa § 19 ods. 2 druhej vety zákona č. 328/1991 Zb.). V zmysle uvedeného výkladu tohto zákonného ustanovenia je prípustný záver, že súd podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. uloží dotknutej osobe podať žalobu vtedy, ak tak dosiaľ neurobila z vlastnej iniciatívy. Právna úprava (v súčasnosti už neúčinná, *pozn.*) tým sleduje to, aby dotknutá osoba bola o nutnosti podať vylučovaciu žalobu (ak chce dosiahnuť vylúčenie veci zo súpisu podstaty) poučená (por. aj Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoKR/31/2020).

18. Argumentácia sťažovateľky namietajúca neprípustnú svojvôľu súdu, ak v konaní o určenie vlastníckeho práva preskúmava, reviduje či neguje priebeh a závery právoplatne skončeného konkurzného konania, tiež nezaváži. Jednak devalvuje právo protistrany na spravodlivý súdny proces, ale je i nepresná a značne zužujúca a nevystihujúca podstatu samotného súdneho prieskumu v určovanom spore.

18.1. Ak by za konkrétnych okolností danej veci (prevod sporných pozemkov v konkurznom konaní z úpadcu – nevlastníka do rúk súkromnej obchodnej spoločnosti a rezignácia konkurzného súdu vyzvať žalobkyňu – vlastníčku na podanie vylučovacej žaloby) konajúce súdy v zhode s právnym názorom sťažovateľky žalobe v určovanom spore nevyhoveli, a to v prípade, ak je naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva zjavne daný, ešte viac by prehľbili zneistené a ohrozené vlastnícke právo žalobkyne, čím by porušili jej právo na spravodlivý súdny proces.

18.2. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že z právneho záveru odvolacieho súdu (v zhode s okresným súdom) o absolútnej neplatnosti zmluvy o predaji podniku vyplýva, že súdy priznali významnú právnu relevanciu práve tomu, že do majetkovej podstaty boli zahrnuté nehnuteľnosti, ktoré neboli vo vlastníctve úpadcu bez toho, aby mal vlastník o tom vedomosť, a bez toho, aby konkurzný súd vyzval žalobkyňu na podanie žaloby, ak boli pochybnosti o tom, či sporné nehnuteľnosti patria do podstaty (bod 37 napadnutého rozsudku krajského súdu). Naopak, argument sťažovateľky v prospech platnosti zmluvy o predaji podniku týkajúci sa jej schválenia opatrením konkurzného súdu považovali súdy za bezvýznamný. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že dôvody odvolacieho súdu (v zhode so súdom prvého stupňa), ktoré viedli k vysloveniu absolútnej neplatnosti predmetnej zmluvy v časti predaja sporných pozemkov, nevykazujú žiadne črty arbitrárnosti a sú náležite racionálne odôvodnené.

18.3. Konštrukcia ďalšej sťažnostnej námietky atakujúca zmätočnosť/rozporuplnosť tvrdenia najvyššieho súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku v bode 38.2 v rovine predstavy sťažovateľky o tesnej súdržnosti súpisu majetku so scudzovacou zmluvou a potrebou ich preskúmania

vo vzájomnej súvislosti sa v kontexte sporného zaradenia nehnuteľností (preukázateľne vo vlastníctve štátu) do súpisu podstaty majetku úpadcu – nevlastníka v konkurznom konaní javí ako nadbytočná a pre vec samu bezvýznamná.

19. Pokiaľ ide o ďalší sťažnostný argument týkajúci sa dobromyseľnosti kupujúcej spoločnosti [REDAKOVANÉ], možno konštatovať, že právny záver odvolacieho súdu (v zhode s rozsudkom okresného súdu) o nemožnosti prelomenia zásady *nemo plus iuris*, a to s odkazom na absentujúcu výslovnú právnu úpravu nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka v konkurznom konaní v zákone č. 328/1991 Zb., nie je potrebné z ústavnoprávneho hľadiska revidovať. Odvolací súd sa náležite vysporiadal aj otázkou dobromyseľnosti 1. nadobúdateľa, a to v úzkej súvislosti s jednotlivými okolnosťami prípadu, z ktorých vyplynul záver o vedomosti tohto nadobúdateľa o tom, že vlastníkom sporných pozemkov je žalobkyňa, resp. záver, že právny predchodca sťažovateľky neunesol dôkazné bremeno tvrdenia o dobromyseľnosti (body 44 až 47). Odvolací súd sa priklonil k záveru, že poukaz na rozhodnutie ústavného súdu, či na zápis v katastri nehnuteľností nie je dôvodom na prelomenie zásady *nemo plus iuris*. Ústavný súd nevidí v požiadavke preukázať, že nadobúdateľ bol skutočne aj so zreteľom na všetky okolnosti prípadu objektívne dobromyseľný, žiadny exces spôsobilý porušiť základne právo na spravodlivý súdny proces.

19.1. Pokiaľ ide o rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016, na ktoré sťažovateľ poukazuje a ktorým ústavný súd povýšil aj samotnú dobrú vieru nadobúdateľa v zápis v katastri nehnuteľností na spôsobilý titul nadobudnutia vlastníckeho práva, je potrebné zdôrazniť, že uvedené rozhodnutie je už prekonané neskoršou judikatúrou ústavného súdu, ktorá sa prikláňa skôr k zdržanlivosti a mimoriadne výnimočnej možnosti poskytnutia ochrany práv dobromyseľným nadobúdateľom (napr. nález I. ÚS 510/2016 z 19. januára 2021).

19.2. Pokiaľ ide o sťažovateľkou zmieňované rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu (I VO 20/2020), je potrebné uviesť, že ústavnému súdu v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 45 zákona o ústavnom súde neprináleží posudzovať vecnú stránku a ústavnoprávnu udržateľnosť tohto uznesenia. Súčasne je však potrebné zdôrazniť vertikálnu precedenčnú silu rozhodnutí najvyššieho súdu voči súdom nižších stupňov, o to viac, ak ide o zjednotenie právnych názorov vo vnútri najvyššieho súdu podľa § 48 CSP. Inými slovami, bez dostatočne legitímneho dôvodu (ktorý ústavný súd v tomto prípade nevzhliadol, *pozn.*) na zmenu interpretácie príslušných ustanovení zákona týkajúceho sa právnej zásady *nemo plus iuris* a evidencie vlastníka v katastri nehnuteľností na základe absolútne neplatného právneho úkonu je potrebné ustálenú judikatúru považovať za zákon v materiálnom zmysle a za súčasť príslušnej právnej normy, ktorá predstavuje východisko pre rozhodovania nasledujúcich prípadov rovnakého druhu.

20. Pokiaľ ide o ďalšiu kľúčovú sťažnostnú námietku týkajúcu sa neposkytnutia uspokojivej odpovede na argument o dobromyseľnosti spoločnosti [REDAKOVANÉ] ako 2. nadobúdateľky pri uzatváraní kúpnej zmluvy [dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP], ústavný súd zdôrazňuje, že ak sa najvyšší súd stotožní s odôvodnením dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a poukáže naň, uvedený postup nepredstavuje porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, ak dovolací súd vo väzbe na dovolacie námietky konkrétne uvedie, kde sú dôvody na konečné rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom tieto musia byť právne a logicky konzistentné, tieto dôvody

z pozície dovolacieho súdu vyhodnotí a následne vysvetlí, prečo považuje odvolacie rozhodnutie za postačujúce (m. m. II. ÚS 482/2021, I. ÚS 261/2023).

21. Po preskúmaní relevantnej časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, v ktorej sa ústavný súd venoval dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, zistil, že najvyšší súd sa v danom prípade stotožnil s odpoveďou odvolacieho súdu na otázku ochrany vlastníckeho práva dobromyseľného nadobúdateľa spoločnosti [REDAKOVANÉ] a poukázal naň (bod 19.2. napadnutého rozsudku najvyššieho súdu), avšak bez toho, aby tieto dôvody na rozhodnutie odvolacieho súdu z pozície dovolacieho súdu relevantne vyhodnotil. V tomto možno čiastočne súhlasiť s námietkou sťažovateľky v tom, že najvyšší súd žiadne vlastné právne úvahy neuviedol.

22. Popísaný nedostatok by však podľa názoru ústavného súdu sám osebe ešte nemusel niesť potenciál nedovoleného zásahu do sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu, resp. jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd ustálene judikuje, že k vyhoveniu sťažnosti nepristupuje v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

23. Ústavný súd, nasledujúc princíp racionality, skúmal, či sťažovateľkou tvrdené porušenie procesných práv má reálny dopad na jej postavenie a ochranu jej základných práv a slobôd podľa ústavy a dohovoru (m. m. I. ÚS 68/2022, I. ÚS 12/2022), a to oboznámením sa s obsahom odôvodnenia odvolacieho súdu (bod 49 napadnutého rozsudku krajského súdu) zhodnotením toho, či záver odvolacieho súdu (nadväzujúceho na záver okresného súdu) o absolútnej neplatnosti ďalších zmluvných prevodov, a to bez ohľadu na zápis v katastri nehnuteľností svedčiaci vlastníckemu právu predávajúcich, je z ústavnoprávneho hľadiska udržateľný.

24. Ústavný súd považoval za určujúce dva silné argumentačné dôvody, na ktorých založil svoj záver o nemožnosti právnych nástupcov spoločnosti [REDAKOVANÉ], nadobudnúť vlastnícke právo k sporným pozemkom, a to, že (i) zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedal skutočnému vlastníckemu právu pravého vlastníka, a tiež to, že (ii) právna úprava neumožňuje v prípade ďalších prevodov nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa. Dodáva, že ak sa sťažovateľka domáha uprednostnenia ochrany dobromyseľnosti svojho právneho predchodcu (t. j. spoločnosti [REDAKOVANÉ]), a to na základe legitímneho očakávania v správnosti údajov v katastri nehnuteľností v čase uzatvárania kúpnej zmluvy, ako aj v správnosti konkurzného konania a rozhodnutia konkurzného konania (k tomu por. najmä body 16 až 18 tohto uznesenia, *pozn.*), len tieto okolnosti sa vzhľadom na judikovanú zdržanlivosť poskytovania ochrany práv dobromyseľným nadobúdateľom a na závery uznesenia veľkého senátu najvyššieho súdu (I VObo/2/2020) nejavia ako dostatočné na prelomenie zásady *nemo plus iuris*. V tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že v zmysle § 70 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov sú údaje katastra uvedené v § 7

hodnoverné, ak sa nepreukáže opak. Materiálna publicita údajov katastra je teda de *lege lata* vyvrátiteľná a podmienená tým, či sa v konkrétnom prípade nepreukáže nesúlad údajov katastra so skutočným stavom. S touto okolnosťou musí byť opatrný nadobúdateľ uzrozumený (I. ÚS 510/2016).

25. Úlohou ústavného súdu nie je perfekcionistacky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nim urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady. Ústavný súd považoval v prejednávanej veci za podstatné, že odvolací súd, na ktorý poukázal a s ktorým sa stotožnil dovolací súd, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, a ktorého závery nemožno považovať za arbitrárne a svojvoľné. Nevidí tak priestor na svoj zásah vo forme zrušenia namietaného rozsudku najvyššieho súdu. V konkrétnom prípade, a to v súlade s princípom racionality, nepovažuje za hospodárne rušiť napadnutý rozsudok len pre účely jeho doplnenia, keďže odstránenie tohto procesného nedostatku by nebolo spôsobilé ovplyvniť situáciu sťažovateľa v jeho prospech.

26. V prejednávanej veci preto nemožno konštatovať porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, keďže skutkové a právne závery premietnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu, na ktoré poukázal v napadnutom rozsudku najvyšší súd, nie sú arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené. Na základe uvedeného nedošlo napadnutými rozsudkami ani k zásahu do práva na ochranu vlastníctva. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 1. februára 2024

Miloš Maďar
predseda senátu